

PODPORA ZAČÍNÁJÍCÍCH UČITELŮ NA ČESKÝCH ŠKOLÁCH

SUPPORT TO NOVICE TEACHERS' AT CZECH SCHOOLS

Frödová Jana, Juhaňák Libor, Šmahelová Martina, Trnková Kateřina, Záleská Klára

Klíčová slova: začínající učitel, uvádějící učitel, proces uvádění začínajících učitelů

Key words: novice teachers, mentor, process of introducing new teachers

Cílem příspěvku je prezentovat výsledky dotazníkového šetření týkající se současného stavu uvádění začínajících učitelů v mateřských, základních a středních školách.

Období vstupu do učitelské profese je obdobím konfrontace dosavadních představ a zkušeností začínajících učitelů s každodenní školní realitou, která u nich může ústít v „šok z reality“. Pokud se jej nepodaří překonat, např. i s oporou o podporu ze strany kolegů nebo školy obecně, může vyústit v odchod ze školy či školství (Podlahová, 2004; Píšová & Hanušová, 2016). Na řadě českých škol dochází k tomu, že začínající učitelé mohou čerpat podporu od tzv. uvádějícího učitele, který je tímto obdobím provází. Školy se však mezi sebou značně liší z hlediska organizovanosti tohoto procesu, jeho vyhodnocování a intenzity (Brumovská & Seidlová Málková, 2010; Vítečková & Gadušová, 2014). Mnoho se neví ani o tom, do jaké míry jsou aktéři uvádění spokojeni s jeho průběhem, jaké činnosti se v jeho rámci odehrávají, jak často, ani jaké vzdělávací potřeby v jeho kontextu lze u jeho aktérů identifikovat (Vítečková, Procházka, Gadušová, & Stranovská, 2016, Kašparová et al., 2015, Hanušová a kol., 2017). Těmto tématům se budeme v příspěvku věnovat.

Příspěvek staví na datech celorepublikového výběrového dotazníkového šetření realizovaného v květnu 2018 v rámci projektu Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO). Distribuovány byly tři typy dotazníků: pro začínajícího, uvádějícího učitele a osobu, která je zodpovědná za proces uvádění začínajících učitelů (typicky ředitel). Dotazník byl rozeslán mateřským, základním a středním školám, které podle Výkonového výkazu o ředitelství školy měly ve školním roce 2017/2018 alespoň jednoho začínajícího učitele. Podpora začínajících učitelů na českých školách je často nesystematická, její intenzita je ovlivněna především druhem školy. Začínající učitelé přitom deklarují potřebu sdílet svoje zkušenosti s kolegy, pozorovat je při práci a dostávat zpětnou vazbu na svou vlastní práci. Výsledky šetření budou v projektu SYPO

sloužit k plánování a přípravě materiálů, vzdělávání a dalších druhů podpory, které klíčovými aktéry procesu uvádění začínajících učitelů usnadní.

Abstract: The aim of the paper is to introduce the SYPO project addressed by the National Institute of Further Education and to present the results of its first phase, which is a questionnaire survey of the current situation of novice teachers in kindergartens, elementary and secondary schools. The theoretical framework for this paper is the concept of mentoring. The expected results of the survey are that the novice teachers' school support is often not systematic and the key actors of the process of introducing novice teachers need external support. Therefore the output of the first phase of the project will be to suggest material and educational support for schools based on the identified needs of the key actors.

Literatura/References:

- Brumovská, T., & Seidlová Málková, G. (2010). *Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví*. Praha: Portál.
- Hanušová, S. et al. (2017). [v tisku] *Chtějí zůstat nebo odejít? Začínající učitelé v českých základních školách*. Brno: MuniPress.
- Kašparová, V., et al. (2015). *Analytická zpráva z šetření TALIS 2013*. [online] Praha: Česká školní inspekce. Dostupné z: http://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%A1et%C5%99en%C3%AD/TALIS_2013_analyticka-zprava.pdf